



Национален институт на правосъдието

Годишен отчет за 2017 година

Въведение

Пред Вас е отчетът за дейността на НИП за 2017 година, в която се положиха основите на много иновативни процеси и дейности в съдебното обучение, които ще развиваме и надграждаме занапред. Погледът към отминалата година дава повод да се направи равностметка и анализ на постигнатото. Ключовите думи на НИП за 2017 г. са *актуалност, новаторство и сътрудничество*.

Актуалност

Създадохме нова рамка на планиране и подготовка на обучителните дейности, която се основава на постоянния мониторинг на законодателството и съдебната практика, като се вземат предвид годишните доклади по прилагане на законността и дейността на съдилищата, на ВКС, ВАС и Докладите по прилагането на закона и дейността на прокуратурата и разследващите органи на Прокуратурата на РБ. Законодателни изменения, засягащи правоприлагането през тази година – в Търговския закон, Закона за особените залози, Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, Наказателно-процесуалния кодекс – станаха основа за изготвянето на пакети от обучителни дейности, които се осъществиха по апелативните съдебни райони на страната. Обучението се профилира съобразно процесуалните роли (съдии, прокурори, следователи), компетентността (магистрати на върховно, апелативно, окръжно и районно ниво) и професионалния опит на участниците в обученията. Не само бяхме актуални спрямо потребностите на обучаемите, но понякога действахме и изпреварващо – преди законодателя, с оглед търсенето на рационални подходи за законодателни решения. Пример в тази насока е организираната работна среща на националната съдийска и прокурорска мрежи за международно сътрудничество по наказателни дела, на която се обсъди транспонирането на Директива

2014/41/ЕС относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси. Утвърдихме дискусиите като устойчив обучителен формат, съдействащ за усъвършенстване на съдебната практика чрез споделяне на практически въпроси, идеи и професионален опит.

Новаторство и сътрудничество

През 2017 г. осъществихме 248 обучителни дейности, в които участваха 8383 обучаеми. Обучителните дейности се реализираха с подкрепата на Управителния съвет и Програмния съвет на НИП и активното взаимодействие с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Прокуратурата на РБ, Министерството на правосъдието, Инспектората към ВСС и Министерството на вътрешните работи.

Въз основа на активния институционален диалог се формира модерната визия за съдебното обучение, която интегрира обучението в работната среда. Израз на новия подход са практическите стажове, които включихме в програмите за начално обучение на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи.

Осигуряването на достъпни електронни ресурси (наръчници, помагала, ръководства) е следващата стъпка в реализацията на този модел на взаимодействие между работна и обучителна среда. По проекта „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“, който подписахме с УО на ОПДУ през м. септември 2017 г., предвидихме разработването на 11 самообучителни електронни ресурса, които ще бъдат на разположение на българските магистрати и съдебни служители 24 часа, 7 дни в седмицата. С дейностите по проекта инициирахме закъснелия процес на електронизиране на обучителната среда в НИП, който ще промени съществено мащаба на учебната дейност през следващите години.

2017 г. беше „най-европейската“ година за Националния институт на правосъдието в рамките на последното десетилетие. Активно работихме по подготовката на практическо помагало по европейско право за магистрати, в което обединихме творческите и професионалните усилия на най-авторитетните български експерти в тази материя. Проведохме „Европейската седмица на съдебното обучение“, която посветихме на подписването на Договора за присъединяването на България към Европейския съюз на 25.04.2005 г. и десетгодишнината от влизането му в сила на 1 януари 2007 г. В поредица от обучителни дейности, насочени към ефективното прилагане на правото на ЕС и спазването на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека, в рамките на Европейската седмица бяха обучени над 300 съдии, прокурори, служители на Министерството на правосъдието и Министерство на вътрешните работи, съдебни и прокурорски помощници, адвокати и магистрати от други страни членки на ЕС.

Организирахме първия уебинар, с който създадохме възможности за дистанционен диалог в реално време между аудиторията в НИП и преподавателите от Общия съд на ЕС. Разработихме европейски каталог от обучителни събития за върховната магистратура, в рамките на който организирахме пилотно модулно обучение по право на Европейския съюз, включващо едномесечен цикъл от лекции и практически занятия.

През 2017 г. НИП за първи път взе участие в заседанията на Управителния комитет на Европейската мрежа за съдебно обучение, на които се решават

стратегически въпроси, свързани с европейското измерение на обучението. Вярваме, че активното ни участие във формирането на политики и разработването на програми на европейско ниво ще разшири периметъра на обучение за българските магистрати и съдебни служители. Тясното взаимодействие с Европейската мрежа за съдебно обучение открива възможности да подходим новаторски и променим мащаба на съдебното обучение.

Разбира се, остават много предизвикателства и работа, за да изградим съвременната визия за НИП като модерна обучителна институция на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители. Искрена благодарност за Вашата подкрепа и съпричастност! Успехът ни в тази мисия е общ, основаващ се на изградените през годините отношения на взаимно доверие и сътрудничество.



Начално и въвеждащо обучение



Акценти

През 2017 г. моделът на първоначалното обучение на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи бе усъвършенстван чрез:

- Засилване на практическата насоченост в учебните програми за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи чрез провеждане на практически стажове и посещения в органите на съдебната власт.

- Интегриране на практиката на Европейския съд по правата на човека в учебните програми, покриващи специфични въпроси на гражданското, наказателното и административното право.

- Усъвършенстване на процедурата за подбор на постоянни преподаватели чрез предвиждането на възможността за избор на постоянни преподаватели в задължителното първоначално обучение измежду временните преподаватели, включени в утвърдения от Управителния съвет на НИП списък. С решение на УС на НИП от 15.06.2017 г. бяха изменени и



допълнени Вътрешните правила за организацията и реда на учебната дейност, подбора и възнаграждението на преподавателите в НИП в тази насока. В съответствие с новите правила се избраха постоянните преподаватели на кандидатите за младши съдии и кандидатите за младши следователи – Випуск 2017 – 2018 г.

- Утвърждаване на обучението по съдебна етика като стратегически приоритет – въведе се смесена (blended) форма на обучение по съдебна етика, съчетаваща електронен и присъствен формат.

- Въведен е нов подход във връзка със статута на магистратите – наставници. Новите правила за дейността на магистратите – наставници възлагат на административните ръководители да координират и контролират дейността на наставниците, като Националният институт на правосъдието ще продължи да осъществява своята методическа функция.

- Изготвено е предложение за Актуализиране на Стратегията за реформа в съдебната система, насочено към разработване на минимален стандарт за задължително начално и въвеждащо съдебно обучение. Стандартът се предвижда да бъде разработен въз основа на проучване и анализ на европейските практики в областта на съдебното обучение.

Дейности

Начално обучение на кандидати за младши магистрати

1. Начално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател

От 1 януари до 30 юни 2017 г. се проведе курсът за първоначално обучение на кандидатите за младши съдия и младши прокурор от Випуск 2016 – 2017 г. Осъществяването на обучението включваше интензивна текуща дейност по прилагане на учебните програми и организиране за учебния процес.

През м. май 2017 г. във връзка с изпитите в края на обучението по чл. 258, ал. 2 ЗСВ бяха проведени 3 работни срещи за подготовка на изпитните комисии. Бяха организирани и проведени 3 писмени и 3 устни финални изпита като обучението си завършиха успешно 18 кандидати за младши съдии и 29 кандидати за младши прокурори.

Във връзка с избора на нови постоянни преподаватели на кандидатите за младши съдии и младши следователи през м. септември 2017 г. бе организирано и проведено обучение на обучители.

На 2 октомври 2017 г. започна курсът за задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, Випуск 2017 – 2018 г. В НИП се обучават 29 кандидати за младши съдии, 33 кандидати за младши прокурори и 18 кандидати за младши следователи.

2. Методическо ръководство на съдиите и прокурорите след завършване на курса за задължително първоначално обучение

Годишни срещи – обсъждания с младшите магистрати по въпроси, свързани с обучението

Съгласно чл. 39 от Правилника за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация, Националният институт на правосъдието осъществява методическо ръководство на младшите съдии и младшите прокурори, докато заемат съответната длъжност. За целта всяка година се организират срещи – обсъждания с младшите съдии и прокурори, преминали през курса на първоначално обучение в НИП. В периода 6 – 7 юли 2017 г. бяха проведени годишни срещи с младшите съдии и с младшите прокурори от Випуск 2016, на които се обсъдиха програмата и организацията на първоначалното обучение, както и възможности за усъвършенстване на обучителните методики и формати.

Програма за магистрати – наставници

През 2017 г. НИП осъществи своята функция по подпомагане на работата на младшите магистрати с наставниците, определени съгласно чл. 242 от Закона за съдебната власт.

С решение на Прокурорската колегия на ВСС по Протокол № 27 от 26.07.2017 г. бяха приети нови Правила за дейността на прокурорите и следователите – наставници, като към тях бяха приети и нови приложения – Доклад на прокурора – наставник за развитието на младши прокурора/първоначално назначения прокурор и Доклад на следователя – наставник за развитието на младши следователя/първоначално назначения следовател.

С решение на Съдийската колегия на ВСС беше сформирана работна група, която разработи нови Правила за дейността на съдиите – наставници, като към тях бяха подготвени и нови приложения – Доклад на съдията – наставник за развитието на младши съдия и Доклад на съдията – наставник за развитието на първоначално назначения съдия. Правилата бяха приети с Решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 34/12.09.2017 г.



постъпили с конкурс, обявен през 2016 г.

4. Задължителна квалификация при повишаване в длъжност на съдии и прокурори

На основание чл. 261, т. 1 и т. 3 ЗСВ, през 2017 г. продължи организирането и провеждането на обучението за съдии и прокурори при повишаване от районно на окръжно ниво, както и на назначените на длъжност „съдия“ в административен съд магистрати.

През месец януари и месец март се проведеха две обучения за съдии в административните съдилища на теми „Административно право“ и „Административен процес“ с участието на 35 обучаеми. Организира се и един от планираните семинари от програмата за въвеждащо обучение при повишаване в длъжност на съдии от районно на окръжно ниво за 16 обучаеми, както и един от семинарите за повишаване в длъжност на прокурори от районно на окръжно ниво за 42 участници. Поради приключването на конкурса за повишаване в длъжност на съдии в окръжните съдилища и на прокурори в окръжните прокуратури през второто полугодие на 2017 г. останалите обучения за целевата група ще се осъществят през първото полугодие на 2018 г.

Задължителна квалификация при първоначално назначаване в органите на съдебната власт и при повишаване в длъжност

3. Задължителна квалификация на съдии и прокурори при първоначално назначаване в органите на съдебната власт

През 2017 г. продължи организирането и осъществяването на задължителните форми на квалификация на магистратите по чл. 259 от Закона за съдебната власт.

Провеدهа се 7 семинара за новоназначените съдии на районно ниво, постъпили в органите на съдебната власт след конкурс, обявен през 2015 г. Реализира се и обучението на първоначално назначените прокурори в районните прокуратури

20

обучения

449

участници

Текущо обучение на магистратите, съдебните служители и други практикуващи юристи, участващи в процеса на правоприлагане

През 2017 година в рамките на текущото обучение на магистратите, съдебните служители и другите лица по чл. 249, ал. 1, т. 2 от Закона за съдебната власт, бяха проведени 228 обучителни дейности с участието на 7541 обучаеми¹.

Акценти

Проектът „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“, осъществяван от НИП по Оперативна програма „Добро управление“, създаде възможности за прилагане на нов подход в текущото обучение, изразяващ се в профилирано обучение съобразно потребностите на конкретните целеви групи. Ключова характеристика на новия подход е отчитането спецификите на всяка от целевите групи съобразно процесуалните роли (съдии, прокурори, следователи), компетентността



Обученията се провеждат в присъствен (централизиран и регионален) формат и в рамките на електронната дистанционна форма.

(магистрати на върховно, апелативно, окръжно и районно ниво) и индивидуалната експертиза на участниците в обученията. На базата на този подход бе разработен обучителен каталог с европейска насоченост за представителите на върховната магистратура, наситен с обучителни дейности и дискуссионни срещи по теми, свързани с правото на ЕС, прилагането на стандартите на Хартата за основните права и Европейската конвенция за правата на човека. Бяха организирани 8 целеви обучения, насочени към прилагането на правото на Европейския съюз и практиката на Съда на ЕС и Европейския съд по правата на човека. Темите, форматът и преподавателите на тези обучения се

¹3856 съдии, 450 съдебни заседатели, 694 прокурори, 71 следователи, 67 съдии по вписвания, 2 инспектори в Инспектората на Висшия съдебен съвет, 424 съдебни помощници, 24 прокурорски помощници, 1418 други съдебни служители, 35 кандидати за младши съдии, 38 кандидати за младши прокурори, 6 кандидати за младши следователи, 144 държавни съдебни изпълнители, 61 служители в Министерство на правосъдието, 78 служители в Министерство на вътрешните работи, 9 служители в Държавна агенция „Национална сигурност“, 164 други (3 членове на Висшия съдебен съвет, 101 адвокати, 11 представители на Сертифициращия и Одитния органи към Министерство на финансите по оперативни програми, финансирани от ЕС, 20 служители на Агенция по вписванията, 2 служители на Държавна агенция за бежанците, 8 представители на академичната общност, 2 представители на Камарата на частните съдебни изпълнители, 4 представители на изпълнителната власт, 4 представители на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, 1 почетен председател на Националното сдружение на съдебните служители, 8 представители на чуждестранни институции).

изготвиха съвместно с Върховния касационен съд, Върховния административен съд и Върховната касационна прокуратура.

Реализирането на концепцията за взаимодействие между обучение и работна среда се разгърна чрез провеждането на поредица от дискуссионни формати, на които бяха обсъждани практически въпроси, свързани с прилагането на конкретни вътрешноправни актове или транспониране на ключови инструменти на правото на ЕС. Чрез дискуссионния формат се обезпечава активна позиция на обучаемия, поставяща го в центъра на обучителния процес. През 2017 г. бяха проведени следните дискусии:

През м. април 2017 г. съвместно с Висшия съдебен съвет НИП организира кръгла маса на тема „Професионалното обучение на съдебната администрация. Съдебният служител – ключов фактор за работата на



съдебната власт“, която бе проведена под патронажа на министрите на правосъдието и на образованието и науката и в сътрудничество със Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт. На проведената в рамките на кръглата маса дискусия се установи необходимостта от създаване на специалност, формираща ключови компетенции за специализираната съдебна администрация. В резултат на предприетите от Националния институт на правосъдието действия на 14.12.2017 г. министърът на образованието и науката издаде заповед, с която професията „Съдебен служител“ със специалност „Съдебна администрация“ бе включена в Списъка

с професиите за професионално образование и обучение.

Във връзка с въвеждането на Директива 2014/41/ЕС относно Европейската заповед за разследване по наказателноправни въпроси Националният институт на правосъдието инициира работна среща на националните съдийска и прокурорска мрежи за международно сътрудничество по наказателни дела по правните и практически положения на националната позиция на България по директивата с участието на заместника на националния представител на България в Евроджъст, националния представител на Република България в Съвместния надзорен орган на Евроджъст и заместник-председател на

Върховния касационен съд, представители на Министерството на правосъдието и членовете на националните съдийска и прокурорска мрежи за международно сътрудничество по наказателни дела.

Проблемите, свързани с прилагането на специалните разузнавателни средства, бяха обсъдени в рамките на дискусия с участието на председателите на окръжните съдилища и техните заместник-председатели, разрешаващите органи във връзка с използването на специални разузнавателни средства, прокурорите от окръжните прокуратури, служителите на Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Технически операции“ и Националното бюро за контрол на СРС.

По инициатива на Върховния административен съд НИП организира среща – дискусия по прилагането на

Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове с участието на съдии от Върховния административен съд и Административен съд София – град, представители на дирекция „Правна“ на Министерския съвет, дирекция „Централно координационно звено“ на Министерския съвет, както и на Сертифициращия и Одитния органи към Министерството на финансите по оперативните програми, финансирани от ЕС.

В дискуссионните формати участваха 178 обучаеми (70 съдии, 26 прокурори, 2 служители от Министерство на правосъдието, 9 служители от Министерство на вътрешните работи, 4 служители в Държавна агенция „Национална сигурност“, 26 съдебни служители, 6 съдебни помощници, 2 частни съдебни изпълнители, 4 експерти от Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, 3 членове на Висшия съдебен съвет, 1 инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет, 1 адвокат, 8 представители на академичната общност, 11 представители на Сертифициращия и Одитния органи към Министерството на финансите по оперативните програми, финансирани от ЕС, 5 представители на изпълнителната власт).

Дейности

I. Присъствени обучения за магистратии други практикуващи юристи, ангажирани в процеса на правоприлагане



През 2017 година 4497 обучаеми участваха в 136 присъствени обучителни дейности на Националния институт на правосъдието.

Програмите на обученията се разработиха в сътрудничество и взаимодействие с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Прокуратурата на РБ и Министерството на вътрешните работи в рамките на бюджета на НИП и по проект „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“, осъществяван от НИП по Оперативна програма „Добро управление“. Установен е механизъм за координация на годишната учебна програма на НИП с Програмата за вътрешноведомствено обучение на Прокуратурата на РБ с оглед недопускане на припокриването на тематики и обучаеми.

1. Гражданско и търговско право и граждански процес

✚ Във връзка с измененията в Търговския закон, обнародвани в брой 105 на Държавен вестник от 30.12.2016 г., НИП проведе поредица от обучения за съдиите по търговски дела по апелативни райони в страната. Паралелно с практическите семинари за съдии по Търговския закон, се осъществи обучението по Закона за особените залози във връзка с измененията в нормативната уредба относно извършването на

действия по вписване и заличаване на особени залози и изпълнение върху заложено имущество. В специализираните обучителни модули взеха участие и експерти от Инспектората към Висшия съдебен съвет и инспектори към Инспектората на министъра на правосъдието, като обучителните програми бяха адаптирани съобразно техните потребности.

✚ В областта на изпълнителното производство се разработи и организира целево обучение с участието на 61 държавни съдебни изпълнители.

✚ 244 участници (153 съдии, 7 инспектори към Инспектората на министъра на правосъдието, 7 експерти от Инспектората на ВСС, 11 адвокати, 3 съдебни помощници, 62 държавни съдебни изпълнители и 1 съдия по вписванията) се включиха в проведените обучения.

✚ Новата процедура за запор на банкови сметки, въведена с измененията в Гражданско-процесуалния кодекс (ДВ, бр. 13/07.02.2017), транспониращи Регламент (ЕС) № 655/2014, бе основен акцент на обучението на тема „Компетентност, признаване и изпълнение по граждански и търговски дела – Регламент 1215/2012 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Европейска заповед за запор на банкови сметки. Европейска заповед за плащане“, разработено по проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“. Програмата се изготви с участието на преподаватели, членове на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела и съдии от Върховния касационен съд.

✚ Иновативна програма, систематизираща въпроси от практиката и казуси, свързани с компетентността и приложимото право спрямо трансграничния развод и издръжка, родителската от-

говорност и трансграничното наследяване, беше представена в рамките на пилотно обучение на тема „По-добро прилагане на регламентите на ЕС за семейното и наследственото право“, организирано в партньорство с Академията за европейско право по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия. Учебните материали на обучението се разработиха от международен екип от експерти с участието на съдия Светла Калинова от Върховния касационен съд.

✚ Договорите за потребителски кредит и практика на Върховния касационен съд и Съда на ЕС във връзка с неравноправните клаузи на потребителските договори бяха обсъдени на обучение, провеждано за втора учебна година от Националния институт на правосъдието. 8 съдии от други страни членки на ЕС се включиха в обучението и разшириха неговия контекст, като представиха опита на своите юрисдикции.

2. Наказателно правосъдие

В областта на наказателното право и процес бяха проведени практически обучения по въпросите, свързани с процесуалните нарушения в досъдебното производство и ефективното разследване по наказателни дела, данъчни и корупционни престъпления, противодействие и разследване на организираната престъпност, пътнотранспортни престъпления, защита на финансовите интереси на ЕС и прилагане и контрол на специалните разузнавателни средства. Обученията представляват част от мерките, по които НИП отговаря съгласно Плана за действие за изпълнение на препоръките от доклада на Европейската комисия от януари 2017 г. в рамките на Механизма за сътрудничество и оценка.

✚ Моделът на профилирано обучение съобразно потребностите на целевите групи бе приложен при разработването и провеждането на обученията във връзка с измененията

на Наказателно-процесуалния кодекс (обн. в брой 63 на Държавен вестник, в сила от 5.11.2017 г.). По инициатива на НИП беше сформиран лекторски екип, определен от председателя на Върховния касационен съд, който организира поредица от обучения по апелативните райони в страната, както и целеви обучения за специализираните магистратури. Възприет бе подходът на разработване на учебната програма въз основа на предварителните въпроси и коментари по измененията на НПК, поставени от потенциалните участници в обученията. В проведените 11 обучения, организирани по апелативни райони в страната, бяха обучени 518 участници (499 съдии, 5 прокурори и 14 съдебни помощници).

✚ Прилагането на принципа „Ne bis in idem“ при конкуренция между наказателната отговорност и административнонаказателната отговорност спрямо едно лице за едно и също деяние бе основен акцент в нова учебна програма, разработена съвместно с Върховния касационен съд. Принципът беше анализиран от гледна точка на практиката на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека.

✚ Европейската заповед за арест и новият инструмент Директива 2014/41 бе предмет на дискусия в рамките на обучението на тема „Международно сътрудничество по наказателни дела. Европейска заповед за арест“, включено в „Каталог+“ на Европейската мрежа за съдебно обучение.

В присъствените обучения с наказателноправна тематика взеха участие 902 обучаеми (602 съдии, 99 прокурори, 44 служители от Министерството на вътрешните работи, 7 служители от Държавна агенция „Национална сиурност“, 13 служители от Министерство на правосъдието, 27 съдебни помощници, 14 следователи, 6 прокурорски помощници, 26 съдебни служители и 4 представители на Националното бюро за контрол на

специалните разузнавателни средства, 8 съдии и прокурори от други страни членки на ЕС).

3. Административно правосъдие

Основните акценти в обучението на съдиите от административните съдилища са свързани с прилагането на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, Закона за отговорността на държавата и общините за вреди и Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража. С оглед спецификата на тематиките в административното правораздаване, тясно свързани с прилагането на правото на ЕС и защитата на основните права, в обученията практиката на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека е систематично интегрирана. Следните обучителните дейности илюстрират приложения подход:

✚ Съвместно с Върховния административен съд разработихме обучение за съдиите от административните съдилища, в което принципът за пропорционалност по чл. 6 от АПК се разглежда в светлината на практиката на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека;

✚ Във връзка с измененията на Закона за юридическите лица с нестопанска цел и преминаването на регистърното производство към Агенцията по вписванията, съвместно с Министерството на правосъдието и Съвета на Европа, беше проведено целево обучение за служителите на Агенцията. Прилагането на новите разпоредби се разглежда в контекста на чл. 11 от Европейската конвенция за правата на човека и относимите решения на Европейския съд по правата на човека срещу България;

✚ Във връзка с измененията на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, насочени към ефективността на вътрешноправните средства за защита и

нововъведеното превантивно средство за защита, с подкрепата на Доверителния фонд за правата на човека на Съвета на Европа се организираха 4 кръгли маси по апелативни райони и 2 обучения. По време на дискусиите измененията в закона бяха обсъдени в контекста на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека.

В обученията с административна насоченост взеха участие 397 обучаеми (277 съдии, от които 226 административни съдии, 7 съдебни служители, 43 прокурори, 30 съдебни помощници, 20 служители от Министерството на правосъдието, 20 служители на Агенцията по вписванията).

4. Европейско измерение в съдебното обучение

Европейското измерение на съдебното обучение присъства в преобладаваща част от обучителните дейности на Националния институт на правосъдието. Водещо е разбирането за интегриране на обучението на право на ЕС и по права на човека в обученията по гражданското, наказателното и административното правораздаване.

През м. юни – юли 2017 г. Националният институт на правосъдието организира модулно обучение по европейско право за магистратите от върховните съдилища и прокуратури, включващо едномесечен цикъл от лекции и практически занятия по тази тема. 34 участници (21 съдии от Върховния касационен съд, 3 прокурори от Върховната касационна прокуратура, 5 прокурори от Върховната административна прокуратура, 5 съдебни помощници от Върховния административен съд) получиха сертификати за участие в обучението.



Засилването на европейското измерение в съдебното обучение се реализира и чрез пилотната инициатива на НИП за организиране на Европейска седмица

на съдебното обучение, посветена на подписването на Договора за присъединяването на България към Европейския съюз на 25.04.2005 г. и десетгодишнината от влизането му в сила на 1 януари 2007 г., включваща поредица от обучителни дейности, насочени към ефективното прилагане на правото на ЕС и спазването на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека. В рамките на европейската седмица (18 – 26 април 2017 г.) бяха обучени 304 съдии, прокурори, служители на Министерството на правосъдието и Министерство на вътрешните работи, съдебни и прокурорски помощници, адвокати и магистрати от други страни членки на ЕС.



Пред прага на Българското председателство на Съвета на ЕС Националният институт на правосъдието осигури възможността за организиране на комплексно обучение на съдиите, прокурорите и другите практикуващи юристи, ангажирани в екипите за българското председателство на Съвета на ЕС. Две учебни програми, изготвени от международните експерти на Европейския институт за публична администрация – Маастрихт и Люксембург, бяха идентифицирани като подходящи за подготовка на съдиите, прокурорите и практикуващите юристи – членове на екипа за председателството, както следва:

- ❖ Обучение „Умения за председателстване и водене на заседания“, организирано на 8 – 9 ноември 2017 г. в централата на Европейския институт за публична администрация в Маастрихт;
- ❖ Обучение „Документи и документооборот на ЕС“, проведено на 5 – 6 декември 2017 г. в Европейския център за съдии и адвокати, филиал на ЕИПА в Люксембург.

42 магистрати и експерти към Върховния касационен съд, Върховната касационна прокуратура, Министерство

на правосъдието, адвокати и експерти от НИП бяха обучени от международните експерти в рамките на сесии, включващи симулация на водене на преговори в европейската рамка, задаване на реален преговорен контекст, упражнения по межкултурна комуникация, анализ на поведенчески характеристики и реални примери от практиката на ЕС. Обученията се проведеха по проекта на НИП „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ.

5. Обучения за административни ръководители в съдебната система

В поредица от обучения и работни срещи през 2017 г. се създадоха възможности за надграждане на знанията и уменията на административните ръководители в органите на съдебната система. Във връзка с разработването на нови обучителни модули за административните ръководители и обсъждането на приложението на Закона за специалните разузнавателни средства НИП инициира провеждането на работна среща, с участието на 25 председатели на окръжни съдилища.

По проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ Националният институт на правосъдието разработи два учебни модула за административни ръководители на съдилищата. 25 нови председатели на съдилищата бяха обучени в проведеното пилотно обучение. Изготвената програма на обучението отрази предложенията на административните ръководители на окръжните съдилища, формулирани в рамките на работна среща. НИП бе инициатор на създадените Мрежа на председателите на апелативните съдилища и Мрежа на председателите на окръжните съдилища. В Портала за електронно обучение е открит специализиран форум на администра-

тивните ръководители на окръжните съдилища.

6. Обучения по Комуникационната стратегия на съдебната власт (2014 – 2020)

В изпълнение на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014 – 2020 Националният институт на правосъдието разработи учебни програми, насочени към магистратите, експертите „Връзки с обществеността“ и съдебните служители, съвместяващи основната си дейност с функции по обезпечаването на контактите с медиите. Бяха проведени 2 обучения, в които взеха участие 40 съдии, определени за контакти с медиите, прокурори – говорители и експерти „Връзки с обществеността“ в органите на Прокуратурата.

7. Обучение на обучители

През 2017 г. бе възобновена и надградена програмата за развиване на преподавателските умения „Обучение на обучители“ на Националният институт на правосъдието. Преподавателският екип, съставен от магистрати и експерти в съдебното обучение, разработи иновативна програма, отчитаща потребността от развиването на специфични преподавателски умения и методическите насоки на Европейската мрежа за съдебно обучение.

ПРОГРАМА ЗА РЕГИОНАЛНИ ОБУЧЕНИЯ НА СЪДИЛИЩА И ПРОКУРАТУРИТЕ В СТРАНАТА



Програмата за регионални обучения на съдилищата и прокуратурите в страната е най-успешната обучителна практика в съдебното обучение, отразяваща конкретните нужди на правораздаването по места. Тя е призната като добра обучителна практика в изследване на Европейската комисия през 2014 г.

През 2017 г. Програмата се осъществи в рамките на проекта на НИП „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ в сътрудничество с 55 съдилища – партньори.

Бяха проведени 71 регионални обучения, в които взеха участие 2 306 обучаеми (1781 съдии, 98 прокурори, 18 следователи, 24 служители в Министерство на вътрешните работи, 4 съдии по вписванията, 86 съдебни помощници, 26 държавни съдебни изпълнители, 1 инспектор от Инспектората на Висшия съдебен съвет, 197 съдебни служители, 34 съдебни заседатели и 37 адвокати).

Две основни тенденции се проявиха в рамките на Регионалната програма:

✚ Програмата послужи като основа за възстановяването на изключително полезната практика за професионално обучение на магистратите чрез зонални съвещания, провеждани по апелативните

съдебни райони. Регионалните обучения на Варненския и Бургаския апелативен съд инициираха модела на зонални съвещания за съдите от съдебния район като инструмент за усъвършенстване на практически умения и компетентности.

✚ Регионалната програма се утвърди като гъвкав инструмент за провеждане на обучителни „пакети“ по съществени изменения в нормативната уредба. Въз основа на

регионалната програма бяха проведени обучителните кампании по измененията в НПК, Търговския закон, Закона за особените залози, Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.

Партньори на НИП по регионалната програма са 5 апелативни съдилища, 21 административни съдилища, 21 окръжни съдилища, Специализирания наказателен съд и 7 районни съдилища.



Партньори на Националния институт на правосъдието по Програмата за регионални обучения

Апелативни съдилища

1. Апелативен съд София
2. Апелативен съд Пловдив
3. Апелативен съд Варна
4. Апелативен съд Велико Търново
5. Апелативен съд Бургас

Окръжни съдилища

6. Софийски градски съд
7. Софийски окръжен съд
8. Специализиран наказателен съд
9. Окръжен съд Благоевград
10. Окръжен съд Бургас
11. Окръжен съд Варна
12. Окръжен съд Велико Търново
13. Окръжен съд Видин
14. Окръжен съд Габрово
15. Окръжен съд Добрич
16. Окръжен съд Кюстендил
17. Окръжен съд Ловеч
18. Окръжен съд Монтана
19. Окръжен съд Пазарджик
20. Окръжен съд Пловдив
21. Окръжен съд Разград
22. Окръжен съд Русе
23. Окръжен съд Смолян
24. Окръжен съд Стара Загора
25. Окръжен съд Търговище
26. Окръжен съд Хасково
27. Окръжен съд Шумен

Административни съдилища

- Административен съд София – град
29. Административен съд София – област
30. Административен съд Благоевград
31. Административен съд Бургас
32. Административен съд Варна
33. Административен съд Велико Търново
34. Административен съд Габрово
35. Административен съд Добрич
36. Административен съд Кюстендил
37. Административен съд Ловеч
38. Административен съд Монтана
39. Административен съд Перник
40. Административен съд Плевен
41. Административен съд Разград
42. Административен съд Русе
43. Административен съд Силистра
44. Административен съд Сливен
45. Административен съд Смолян

46. Административен съд Хасково

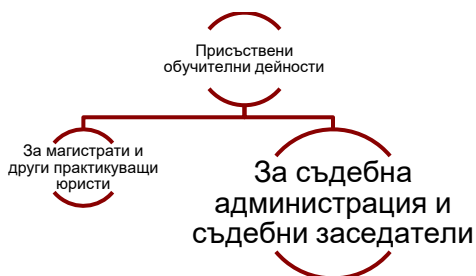
47. Административен съд Шумен

48. Административен съд Ямбол

Районни съдилища

49. Софийски районен съд
50. Районен съд Бургас
51. Районен съд Варна
52. Районен съд Пловдив
53. Районен съд Ловеч
54. Районен съд Търговище
55. Районен съд Шумен

II. Присъствени обучения за съдебните служители и съдебните заседатели



През 2017 г. за целевата група „съдебна администрация“ се организираха 28 присъствени обучения. В тези обучения се включиха 821 съдебни служители (607 служители от администрацията на съдилищата и 214 служители от Прокуратурата на РБ).

1. Обучение на съдебните служители

Въвеждащото обучение, предназначено за съдебните служители от администрацията на органите на съдебната власт, бе насочено към осигуряване на първоначална обща подготовка на новопостъпили служители чрез преподаване на основните практически положения и принципи в работа на съдебния служител и изграждане на основа за професионално развитие. В проведените 6 курса за първоначално обучение през 2017 г. се включиха 168 новопостъпили съдебни служители (108 от съдилищата и 60 служители от Прокуратурата на РБ).

В рамките на текущото обучение, с цел подобряване професионалните познания и практическите умения на съдебните служители, се организираха 22 обучения, в които участваха 653 съдебни служители (499 от съдилищата и 154 служители от Прокуратурата на РБ). Проведените обучения бяха по следните теми: „Работа по граждански

дела”, „Работа по наказателни дела”, „Работа по търговски и фирмени дела и дела по търговска несъстоятелност”, „Работа с архивни дела”, „Съдебни секретари”, „Съдебно сътрудничество по граждански и търговски дела”, „Етично поведение на съдебния служител”, „Комуникационни умения и изпълнение на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014 – 2020 г.”, „Защита на личните данни в съдебната система”, „Управление на човешките ресурси. Организационно поведение и управление на стреса”, „Опреснителна граматика”, „Административно обслужване на граждани”.

На 7 април 2017 г. НИП съвместно с Висшия съдебен съвет организира кръгла маса на тема „Професионалното обучение на съдебната администрация. Съдебният служител – ключов фактор за работата на съдебната власт”. В събитието се включиха 43



представители на органите на съдебната власт, Инспектората към Висшия съдебен съвет, Столична община и университетски преподаватели, като

инициативата срещна широка подкрепа от всички участници.

Изготвеното от НИП мотивирано предложение за включване на професията „Съдебен служител” в Списъка на професиите за професионално образование и обучение и създаване на специалност „Съдебна администрация“ бе успешно защитено пред експертната комисия по професионално направление „Стопанско управление и администрация“ на Националната агенция за професионално образование и обучение, въз основа на което министърът на образованието и науката издаде заповед за допълване на Списъка с професиите за професионално образование и обучение с исканата професия и специалност.

2. Обучение на съдебните заседатели

Въз основа на измененията в Закона за съдебната власт от 2016 г., предвиждащи провеждането на начално обучение на съдебните заседатели през първите три месеца от техния мандат, НИП разработи учебна програма и „Наръчник на съдебния заседател“.

За положилите клетва през 2017 г. съдебни заседатели бе организирано начално обучение в определения от ЗСВ тримесечен срок. В проведените 11 обучения се включиха 448 съдебни заседатели от 7 съдилища².

III. Електронни обучения и информационни ресурси

Онлайн обучения

В рамките на самостоятелния обучителен формат през 2017 г. бяха проведени 46 обучителни събития с 1713 участници³.

Разработиха се 28 нови програми за електронно дистанционно обучение, пилотно проведени по проектите на НИП „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ и „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“.

Проектът „Качествено професионално обучение за повишаване

² Посоченият брой проведени обучения за съдебни заседатели включва и проведеното обучение по регионалната програма.

³ 667 съдии, 2 съдебни заседатели, 308 прокурори, 21 следователи, 62 съдии по вписванията, 42 държавни съдебни изпълнители, 18 кандидати за младши съдии, 31 кандидати за младши прокурори, 224 съдебни помощници, 16 прокурорски помощници, 316 други съдебни служители, 3 служители на Министерство на вътрешните работи, 3 други (2 служители на Държавна агенция за бежанците и 1 адвокат).



ефективността на правосъдието“ успешно наложи модела на електронна изследователска общност като инструмент за разгръщане на аналитична работа в рамките на НИП и планиране и разработване на нови учебни програми.

Изследователски общности

През 2017 г. НИП координира работата по три изследователски проекта, както следва:

✚ „Производства по Закона за наследството“, с участието на съдии от Върховния касационен съд, апелативни, окръжни и районни съдилища от страната;

✚ „Закон за устройство на територията“, с участието на съдии от Върховния административен съд и административните съдилища от страната;

✚ „Престъплението измама“, с участието на съдии от Върховния касационен съд, магистрати от Специализирания наказателен съд и прокуратура, апелативни, окръжни и районни съдилища и прокуратури.

Аналитичната разработка, свързана с производствата по Закона за наследството, е финализирана и предстои да бъде публикувана във Виртуалната читалня на Портала за електронно обучение. Продължава изследователската работа по останалите теми.

Blended learning (смесено обучение)

Въвеждането на електронни ресурси в присъствени обучения беше реализирано чрез:

✚ Пилотно излъчване в реално време на регионалното обучение на Окръжен съд Варна на тема „Европейско сътрудничество по граждански и търговски дела – връчване на съдебни книжа, признаване и изпълнение на съдебни решения“ (27.04.2017 г.);

✚ На 23.06.2017 г. НИП организира за първи път уебинар на тема „Електронни ресурси за търсене на практика на Съда на ЕС и законодателство на ЕС“. Същностна характеристика на уебинара е дистанционният контакт на аудиторията с преподавателите от Люксембург, български експерти в Общия съд на ЕС. 44 обучаеми (21 съдии, 8 прокурори, 2 съдебни помощници, 6 държавни съдебни изпълнители, 4 съдебни служители и 3 адвокати) взеха участие в уебинара.

Информационни ресурси

Предоставянето на самообучителни ресурси (наръчници и помагала) в електронен формат на разположение на магистратите и съдебните служители е ключов елемент в създаването на подкрепяща обучителна среда. Тази тенденция се обособи в обучителната дейност на Института като постоянно направление чрез:

✚ Разработването на тематично помагало по Европейско право,

отговарящо на потребностите от практическо издание за българските магистрати, отразяващо тенденциите в натрупаната национална съдебна практика в светлината на развитието на правната система на Европейския съюз. Автори на помагалото са съдия Александър Арабаджиев, Съд на Европейския съюз, проф. Евгени Танчев, генерален адвокат в Съда на ЕС, съдия Александър Корнезов, Общ съд на ЕС, проф. Жасмин Попова, Институт по правни науки към БАН, доц. д-р Ст. Костов, преподавател по право на ЕС в Софийския университет. Изданието се предвижда да бъде публикувано в книжен и електронен формат в началото на 2018 г. в рамките на българското председателство на Съвета на Европейския съюз.

✚ НИП придоби правата върху електронното издание на най-авторитетното издание в областта на правата на човека – „Право на Европейската конвенция за правата на човека“ на О`Бойл, Харис, Бейтс, Бакли и Уорбрик. От 25.09.2017 г. всички български магистрати имат електронен достъп до него, като се регистрират в Портала за електронно обучение на Националния институт на правосъдието. Програмите по НПК на кандидатите за младши магистрати включват и използването на този ресурс като учебно помагало.

✚ В помощ на магистратите в Портала за електронно обучение и в екстранет системата на НИП бе публикуван стенографски запис от представянето и дискусиата по актуалните въпроси и изменения в НПК, проведена на 6 октомври 2017 г. за съдиите от Варненския апелативен район с участието на с г-жа Павлина Панова, заместник на председателя на Върховния касационен съд и председател на Наказателната колегия на Върховния касационен съд.

✚ Националният институт на правосъдието разработи учебна програма и „Наръчник на съдебния заседател“. Наръчникът е разпространен в съдилищата, като неговата електронна

версия е публикувана на интернет страницата на НИП.

✚ На 18 октомври 2017 г. НИП публикува на интернет страницата си „Наръчник за издаване и изпълнение на Европейската заповед за арест“, изготвен от Европейската комисия. Освен като практическо ръководство за всички практикуващи юристи Наръчникът е ценен обучителен ресурс, който се ползва в учебните програми в началното и текущото обучение на магистрати, посветени на Европейската заповед за арест.

✚ Във виртуалната читалня на НИП са предоставени учебни материали по гражданско, търговско, наказателно, административно, европейско и международно право, като към 31.12.2017 г. същите са използвани от 536 магистрати, съдебни служители и други практикуващи юристи, както следва:

- ❖ Учебни материали по гражданско и търговско право – 157 читатели;
- ❖ Учебни материали по наказателно право – 186 читатели;
- ❖ Учебни материали по европейско и международно право – 122 читатели;
- ❖ Учебни материали по административно право – 71 читатели.

Развитие и надграждане на други информационни ресурси в подкрепа на обучението, предоставяно от НИП

През периода януари – декември 2017 г. фондът на библиотеката беше обновен със 106 тома специализирана литература на стойност 2081,60 лв. Бяха дигитализирани части (корица, съдържание, увод) от 704 библиотечни единици. Тези дигитални съдържания са достъпни през онлайн каталога на библиотеката.

През 2017 г. интернет страницата на НИП е посетена от 33 573 потребители (20% от тях са нови посетители, а 80% са посетили страницата повече от веднъж).

През м. ноември 2017 г. за втора поредна година се проведе инициативата „Дни на отворените врати

на НИП“, в рамките, на която се проведеха следните събития:

✚ Представяне на книгата на проф. д-р Веселин Вучков „Образование на досъдебно производство. Актуални проблеми“;

✚ Представяне на книгата на Десислава Петрова, постоянен преподавател в НИП, „Съдебното следствие в наказателния процес“, насочена към повишаване на знанията и уменията на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи;

✚ Представяне на книгата на съдия Галина Тонева, ВКС, „Европейската прокуратура и българското наказателно и наказателнопроцесуално право“ пред кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи;

✚ Представяне на анализ на тема „Производства по Закона за наследството“, изготвен от екип от съдии, ръководен от съдия Светла Калинова от Върховния касационен съд по проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“.

През 2017 г. НИП продължи да осъществява ангажиментите, свързани със статута на Европейски документационен център, като получава, съхранява и разпространява официалните издания на Европейския съюз (публикации на Европейския парламент, Европейската комисия, Съда на Европейския съюз, Сметната палата и др.), общата документация по мрежата за информационни услуги EUROPE DIRECT и информацията чрез бюро за информация и документация на Европейската комисия.

IV. Международна дейност

1. Европейска мрежа за съдебно обучение (EMCO)



2017 г. е най-активната година досега на Националния институт на правосъдието в Европейската мрежа за съдебно обучение. Пълноценното участие на НИП в мрежата, както на равнище разработване на политики, така и при планирането и провеждането на обучителните дейности на Мрежата е от съществено значение за осъществяването на мисията на Института да развива професионални умения, насочени към изграждането на европейската съдебна култура.

Участие на НИП в органите на управление на EMCO и в работни групи на Мрежата

✚ В рамките на Българското председателство на Съвета на ЕС през м. юни 2018 г. Националният институт на правосъдието ще бъде домакин и ще председателства Общото събрание на Европейската мрежа за съдебно обучение. В тази връзка от м. септември 2017 г. НИП участва в заседанията на Управителния комитет на EMCO, на които се подготвя организацията на Общото събрание и се решават стратегически въпроси относно съдебното обучение на европейско ниво. По време на тези срещи НИП ясно заяви приоритета на Българското председателство за европейска интеграция на страните от Западните Балкани. На заседанието на Управителния комитет на Мрежата през м. ноември 2017 г. бе взето

решение 135 магистрати от Западните Балкани (Албания, Македония, Черна гора, Сърбия, Босна и Херцеговина и Косово) да участват в учебните стажове, обмени и обученията на Европейската мрежа за съдебно обучение. НИП подкрепи и инициативата за финансиране участието на представители на съдебните обучителни институции в страните от Западните Балкани, които имат статут на наблюдатели в EMCO, на Общото събрание на Мрежата в България.

Представители на НИП участват в работните групи на Мрежата, свързани с планирането и оценката на обученията, както следва:

✚ Работна група „Програми“ организира, координира и осъществява обучителната програма на EMCO. На заседанието на групата през м. май 2017 г. се прие отчет за осъществените обученията за предходната календарна година, а на заседанието през м. ноември бе одобрен Каталогът на Европейската мрежа за съдебно обучение за 2018 г.

✚ Работна група „Програма за обмен“ координира на своите заседания различните форми за професионален обмен – краткосрочни обмени в съдилища и прокуратури на страните членки на ЕС; дългосрочни стажове (от 4 до 12 месеца), в Съда на Европейския съюз, в Европейския съд по правата на човека и в Евроджъст; специализирани обмени; учебни посещения; двустранни обмени между съдилища или прокуратури; обмен за съдебни обучители, с фокус върху върху методите за обучение; обмен на председатели на съдилища и ръководители на прокуратури на държавите членки на ЕС, както и обмени за младши магистрати по програма „Аякос“.

✚ Работна група „Методология на съдебното обучение“ фокусира работата си върху иновативни формати и методики в обучението. По предложение на НИП на заседанието на работната група през м. ноември 2017 г. бе включен в Каталога на

ЕМСО за 2018 г. семинар, посветен на интерактивните методи на обучение. Представител на Института бе определен за координатор на обучението от работната група.

✚ Работна подгрупа „Лингвистика“ на проведеното през м. септември заседание инициира дискусия относно предизвикателствата пред чуждоезиковото обучение за магистрати и необходимостта от преосмисляне на досега съществуващия модел.

Координиране участието на български магистрати и съдебни служители в обучителните дейности на ЕМСО. Домакинства на инициативни на Мрежата

217 магистрати и съдебни служители участваха в 118 обучения, организирани от Мрежата. 143 български магистрати се включиха в Програмата за обмен на ЕМСО. 67 магистрати от други страни членки на ЕС бяха приети от НИП на краткосрочни стажове в България.

През 2017 г. НИП участва с две обучения за магистрати от вътрешния си календар в „Каталог+“ на Мрежата, който включва селектирани от ЕМСО обучения на националните съдебни школи, в рамките на които се финансира участието на магистрати от други страни членки. Темите на обучения са:

✚ „Международно сътрудничество по наказателни дела. Европейска заповед за арест“

✚ „Защита на потребителите. Практика на Съда на ЕС. Колективни иски по ГПК. Неравноправни клаузи в договорите“.

Заедно с българските магистрати 16 прокурори и съдии от други страни членки на ЕС взеха участие в обученията и споделиха своя опит с българските си колеги.



НИП беше домакин и се включи с отбор в първия полуфинал на състезанието за младши магистрати „ТЕМИС“.

Трима кандидати за младши прокурори представиха пред свои колеги от 10 страни членки на ЕС темата „Европейското законодателство и националното му измерение при вземане предвид на присъди, постановени в държавите членки на Европейския съюз в хода на новообразувани наказателни производства“. През м. май 2017 г. в Брюксел българският отбор от 3 кандидати за младши съдии взе участие във втория полуфинал на „ТЕМИС“ в областта на европейското семейно право, като представи темата „Привременни мерки по дела за родителска отговорност с международен елемент“. Българските отбори се представиха отлично и получиха висока оценка от международното жури.



НИП участва активно в програма „АЯКОС“ на Мрежата, насочена към повишаване на знанията на бъдещите съдии и прокурори за европейските съдебни системи чрез обмен на добри практики. През 2017 г. програмата на българското издание на „АЯКОС“ беше реформирана съгласно насоките на ЕМСО, като се акцентира върху активното участие на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи и на постоянните преподаватели на НИП. 10 младши магистрати от други страни членки на ЕС посетиха Националния институт на правосъдието и съвместно с български си колеги от Випуск 2017 – 2018 на НИП имаха възможност да участват в работни сесии, да присъстват на съдебни заседания и лекции, посветени на европейското съдебното сътрудничество.

2. Академия по европейско право (ЕРА)



Академията по европейско право, гр. Трир, Германия, е ключов партньор на НИП в съдебното обучение. Като част от европейското семейство на ЕРА, НИП участва в тържественото честване на 25-

годишнината на Академията. В благодарствено писмо до НИП директорът на Академията д-р Волфганг Хойзел приветства Института като активен партньор и участник в процеса на съдебно обучение на европейско ниво.

НИП е партньор на ЕРА по следните проекти, осъществявани в рамките на програма „Правосъдие“ на Европейската комисия:

✚ „По-добро прилагане на регламентите на ЕС в областта на семейното и наследственото право“; проектът се осъществява по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия. Международен екип от експерти разработи програмите и учебните материали по проекта. На 2 – 3 ноември 2017 г. се проведе пилотно обучение на темата за съдии от районните съдилища, разглеждащи семейни и наследствени дела.

✚ През 2017 г. НИП подкрепи проектното предложение на ЕРА на тема „По-добро изпълнение на европейските трансгранични процедури: правни и езикови аспекти в обучението на съдебните служители в Европа“. Проектът е стратегически, доколкото е инструмент за интегрирането на съдебните служители в обхвата на съдебно обучение, осъществявано на европейско ниво.

✚ По проекта „Законодателство на ЕС в областта на околната среда“ в периода 18 – 20 септември 2017 г. НИП бе домакин на международно обучение с участието на водещи европейски експерти от Германия и представители на Съда на ЕС. В рамките на обучението беше обсъдено прилагането на директивите на ЕС в областта на местообитанията и за птиците, както и относимата съдебна практика на Съда на ЕС в областта на екологичното право.

✚ През м. декември 2017 г. Управителният съвет на НИП одобри участието на Института в проект на тема „Обучение на национални съдии в областта на европейското конкурентно право“.

НИП координира участието на 45 български магистрати и съдебни служители в обученията, организирани от Академията по европейско право

3. Съвет на Европа



Сътрудничеството със Съвета на Европа е стратегическо за развиването на знания и умения за прилагане на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи. Съвместно с Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ към Министерството на правосъдието НИП е партньор на Съвета на Европа по проекта „Подкрепа за прилагане на решенията на ЕСПЧ и стандартите и препоръките на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отношение или наказание (с фокус върху реформата в затворите)“, финансиран от Доверителния фонд за правата на човека.

Акцент в проекта е усъвършенстването на учебните програми в областта на забраната на изтезанията и на нечовешкото отношение, укрепване на капацитета на българските магистрати да разглеждат ефективно (в т. ч. в срок) искания за обезщетение, подадени от затворници и хармонизиране на практиката на националните съдилища по прилагане на чл. 3 и чл. 5 ЕКПЧ и стандартите на Комитета за превенция на изтезанията. През 2017 година по проекта бяха проведени 8 обучителни дейности по проекта, в които се включиха 206 участници (от които 119 съдии, 40 прокурори, 32 служители в Министерство на правосъдието, 10 съдебни помощници и 5 съдебни служители).

4. Норвежки финансов механизъм (2014 – 2021)



В сътрудничество и тясно взаимодействие с Министерството на правосъдието НИП активно участва в подготовката на идейна концепция и разработването на две проектни предложения по програма „Правосъдие“ в рамките на новия програмен период на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г. Изграждането на модерна обучителна среда за развитие на професионалните умения и компетентности на практикуващите юристи стои в основата на проектните инициативи на НИП.

5. Други международни партньорства

В периода 12 – 13.10.2017 г. НИП организира международния семинар „Тероризъм и основни права: съдебен процес и изпълнение на наказанията“. Семинарът се осъществи по проект на Националната школа на магистратурата на Франция, осъществяван в партньорство с Академията за съдебно обучение в Швеция и Института за съдебно обучение на Белгия. 76 съдии и прокурори от Франция, Великобритания, Италия, Белгия, Испания, Швеция, Холандия, Румъния и България взеха участие в обучението.

Националният институт на правосъдието е партньор на Международния институт Сиракуза по наказателно правосъдие и права на човека по проекта „Засилване на борбата с трансграничната престъпност с користна цел в Югоизточна Европа“. Проектът има за цел да подпомогне наказателното правосъдие в областта на трансграничната престъпност в

Югоизточна Европа чрез организиране на обучения в Албания, Македония, Босна и Херцеговина, Гърция, Косово, Румъния, Сърбия, Словения, Турция, Хърватия и Черна гора. НИП е партньор по проекта на Върховната прокуратура на Румъния на тема „Обучение в областта на операции под прикритие в интернет в борбата срещу организираната киберпрестъпност“, финансиран от Европейската комисия. НИП координира участието на 6 прокурори и 5 следователи в обучителните дейности по проекта.

През 2017 г. Институтът установи сътрудничество с Националната академия на прокуратурата на Украйна. Представител на НИП участва през м. декември 2017 г. във Втора научнопрактическа конференция „Противодействие на тероризма: международен опит и опита на Украйна“ с научен доклад на тема „Борба с тероризма – обзор на българския принос в изясняване и развитие на темата“.

През 2017 г. представители на министерството на правосъдието на Финландия, както и магистрати и експерти от Албания, Латвия, Туркменистан и Грузия посетиха НИП. В рамките на проведените срещи бяха обсъдени специфичните формати на съдебно обучение в различните държави.

НИП участва в инициативи, произтичащи от членството на Института в Международната организация за съдебно обучение, Мрежата на институции за съдебно обучение от Югоизточна Европа, Регионалната антикорупционна инициатива, Академията за противодействие на

172

обучения на партньорски школи и институции с участието на български магистрати и съдебни служители

393

координирани участия на български магистрати и съдебни служители в европейски школи и институции

корупцията и др.

Работна среда и институционална структура

✚ През 2017 г. Управителният съвет на НИП проведе 9 заседания, на които се решаваха стратегически и оперативни въпроси във връзка с дейността на Института – одобряване на учебни програми и преподаватели на НИП, решаване на бюджетни въпроси, съгласуване участието на Института в проекти и др.

✚ В края на 2017 г. Програмният съвет на НИП бе ангажиран в дейността по подготовка на Каталог на учебната дейност на НИП за 2018 година, формулирането на теми на учебните програми и лекторски екипи.

✚ С решение по т. 31 от Протокол № 14 от заседание на Пленума на Висшия съдебен съвет от 27 април 2017 г. на НИП бе предоставен за ползване недвижим имот – частна държавна собственост, представляващ почивна база „Св. Св. Константин и Елена“ в гр. Варна, за Национален учебен център за нуждите на всички органи на съдебната власт.

✚ С решение на УС на НИП по т. 2 от Протокол № 98/12.05.2017 г. са приети нови Вътрешни правила за управление на цикъла на обществените поръчки в НИП, изменени и допълнени с решение на УС на НИП по т. 4 от Протокол № 104/18.12.2017 г.

✚ С решение на УС на НИП по т. 3 от Протокол № 98/12.05.2017 г. е одобрен проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за обучението на кандидатите за младши съдии и младши прокурори и за определяне на техния статус (Обн., ДВ, бр. 105 от 29.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) с оглед внасянето им в Пленума на Висшия съдебен съвет за одобряване.

✚ С решение на УС на НИП по т. 2 от Протокол № 100/16.06.2017 г. и на УС на НИП по т. 3 от Протокол № 104/18.12.2017 г. са приети изменения и допълнения на Вътрешните правила за организацията и реда на учебната дейност, подбора и възнаграждението на преподавателите в Националния институт на правосъдието.

✚ С решение на УС на НИП по т. 2 от Протокол № 103/13.11.2017 г. е прието допълнение на Тарифата към Раздел III, чл. 6, т. 2 от Правилата за реда и организацията на дистанционното обучение в НИП относно дистанционните обучения.

✚ С решение на УС на НИП по т. 2 от Протокол № 104/18.12.2017 г. е одобрен Проект за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация и е изпратен на Пленума на ВСС.

✚ С решение на УС на НИП по т. 1 от Протокол № 103/13.11.2017 г. е приета нова организационна структура на Националния институт на правосъдието във връзка с § 3 от Правилата за прилагане на Класификатора на длъжностите в администрациите на ВСС, на НИП и ИВСС, приети с решение на Пленума на ВСС по Протокол №15/11.05.2017 г. и са определени функционалните компетентности на административните звена в НИП.

Бюджетна рамка

Финансовите измерения на дейността на Националния институт на правосъдието, в изпълнение на възложените му от закона функции, отчитат съчетаване на бюджетно финансиране с финансиране по програми за безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и кохезионни фондове и др.

При първоначално одобрен бюджет от 3 617 700 лв. в края на отчетния период НИП отчита окончателен коригиран бюджет в размер на 3 817 412 лв. и изпълнение на бюджета в размер на 3 756 393 лв. или 98,40%, както и 841 269,70 лв. от финансиране по проекти.

ДИРЕКТОР: /П/

МИГЛЕНА ТАЧЕВА